

Den 2. juni 2010.

Det Danske Institut i Athen

Mit studieprojekt: *En primært ikonografisk-narrativ undersøgelse af muligheden for at afdække forbindelsestråde, naturligvis gennem passende mellemlid, mellem græsk og dansk middelalderkunst, specielt hvad angår passionen*, blev afviklet i maj 2010.

Med min forholdsvis omfattende viden om ikoner var jeg klar over, at mit projekt ad dén vej næppe ville føre til de store resultater. Ikonerne rummer kun få egentlige passionsmotiver, og egentlige følger af passionsbilleder ses fortrinsvis som randmotiver på f.eks. festdagsikoner, der markerer det ortodokse kirkeårs 12 vigtigste begivenheder, der igen er bestemt af evangeliernes fortælling om Jesus Kristus; desuden kan billedfølger af Kristi passion ses i form af en række enkeltikoner øverst på visse, fortrinsvis sene ikonostaser.

Det store gennembrud i projektet kom, da det blev klart for mig, at det var på kirkevæggene, der skulle søges. Afgørende var derfor to tredages besøg i kirkeruinerne i *Mystras* på Peloponnes og klosterkirkerne i *Metéora* i Thessalien. Her findes en rigdom af passionsmotiver og -følger udført som freskomalerier. Tilsvarende motiver findes som mosaikker i f.eks. klosterkirkerne i *Daphni* og *Hosias Loukas*.

Afgørende var dernæst dateringen af disse vægudsmykninger; for at kunne benyttes i projektet skulle de være senest fra 1300-tallet, helst tidligere, for at kunne ses som en forudsætning for italiensk udsmykningskunst før renæssancen, jf. f.eks. *Giottos* fresker i Padua (1304-1306) og *Duccios* malede altertavle, *Maestà*, i Siena (1308-1311).

Her viste sig en vanskelighed, idet, skønt kirkebygningerne er dateret med rimelig sikkerhed, så findes der meget få oplysninger om *udsmykningernes* tilblivelsestid. Forespørgsler og søgninger på bibliotekerne på Athens kunstakademi og det byzantinske forskningsinstitut gav kun meget magert resultat; der findes tilsyneladende ingen samlede fremstillinger af vægudsmykningernes alder og udvikling. Imidlertid er der ingen tvivl om, at de udsmykninger, der dateres senere end o. 1400, bygger på en levende tradition (der kan ses så sent som på freskerne i *Ag. Ioannis-kirken* på Veikou, der er påbegyndt i 1907). Jeg må derfor støtte mig på en samtale, jeg havde med en præst i denne kirke. Efter hans mening var følgerne af motiver fra Jomfru Marias og Jesu Kristi liv opstået i 1100-tallet.

Jeg må derfor som en foreløbig konklusion sige, at mit ophold på Det danske Institut i Athen har givet et stort fagligt udbytte. At min kone og jeg dertil i fulde drag har nydt at være en del af det græske liv, og ikke mindre det gode samvær med de øvrige stipendiater, kan kun bidrage til en stor tak til Instituttet og dets bestyrelse.

De venligste hilsener,

